

Almennir sektorurinn og politisku flokkarnir

DANSKA fólkatingið og føroyska lögtingið koma saman í hesi vikuni at umrøða seinastu avtaluna millum landsstýrið og donsku stjórnina. Hetta verða úttan iva tvey orðaskifti, sum fara at lýsa verandi støðuna í Føroyum og viðurskipti okkara við Danmark komandi árin.

SAMBÆRT avtaluni við danir fáa vit líkvidan kapital inn í samfelagið, sum ger, at m.a. tað almenna klárar at rinda lønir ol. Eisini fáa bankarnir kapital at arbeiða við og sumuleiðis verða nógvu úttanlandafán okkara lögð um við danskari trygd. Hetta er sjálvandi ikki at skilja sum nøkur gáva frá donum, men sum lán, ið vit skulu gjalda aftur so ella so.

AVTALAN frá 28. mai hevur sum heild fingið góða móttøku her heima. Tó eru tað røddir, sum hava verið frammi og sett stórt spurnatekin við hana - og ikki bara tað. Onkur hevur sagt, at avtalan fyrst og fremst er gjørd til tess at bjarga áhugamálinum hjá Den Danske Bank. Fossbankastjórin hevur í samrøðu við Sosialin sagt, at bert eitt rentufrítt lán uppá alla okkara úttanlandaskuld kann bjarga tí føroyska samfelagnum. Í farnu viku kunnaði landsstýrið andstöðuna á tingi um avtaluna við danir. Í sjónvarpinum fríggjakvøldið gjørdi Olaf Olsen, ein av oddamönnum fólkaflokksins viðgerðing til avtaluna. Hann segði seg ikki skilja, at danir ikki hava sett fleiri krøv fram um, at vit skulu skerja almenna sektorin munandi meira. Hann fór so langt sum at siga, at tað almenna í Føroyum er sjúkt.

Í blaðnum í dag ger Marita Petersen, lögmaður viðmerking til hetta úttalið

hansara. Hon er ikki-samd við honum men sigur, at tað almenna longu er skert so mikið, at tað er ein spurningur, hvat kann gerast afturat. Hon visir á, at vit longu hava skert figgjarlógina so mikið nógv, at ein bert við langtíðar planlegging kann skerja upp aftur meira.

EINGIN ivi er um, at bæði tvey hava grein í sínum máli. Tí øðrumegin ber ikki til at hava ein ovurstóran almennan sektor, um samfelagið ikki vinnur nokk inn av peningi til at forsyrgja hann. Hinumegin er tað eisini rætt, at tað ber ikki til at kappast á stókinum og skerja og skerja í heilum. Tí tá fáa vit ein amputeraðan almenna sektor, sum eingin hevur nakra nyttu av. Tað er tí greitt, at orðini hjá lögmanni um, at vit mugu fáa vinnulívið til at virka aftur - og eftir marknaðartreytum - er tað einasta rætt. Tað fær so ikki nakad vinnulív á fótur - um vit bara halda fram við at skerja almennu tænasturnar. Vit hava so sanniliga brúk fyri báðum tveimum. Vinnulívið hevur nógv brúk fyri tí almenna sektorinum eitt nú tá hugsað verður um útbúgving, tænastur av ymsum slag ol.

MEN eingin ivi er um, at skal tað almenna skerjast enn meira, - at hetta kanska verður eitt krav frá donum, tá vit fara aftur til samráðingar til heystar - so mugu vit gera av, um vit skulu til at skerja burtur heilar stovnar heldur enn at skera burtur av øllum, so einki virkar eftir ætlan. Men tá koma vit veruliga út í trupulleikar, tí tað visir seg at vera sera torført at fáa politiskun meiriluta fyr í at niðurlægja stovnar ol.

EIN spurningur, sum javnan er frammi, tá tað snýr seg um at rationalisera og effektivisera almenna sektorin, er, hvussu rætt tað er at hava trý desirerað sjúkrahús í hesum landi. Men her hevur tað so víst seg, ikki minst innan flokkinn hjá Olaf Olsen, at vera ómøguligt at

koma til nakra semju, sum miðjar móti at skerja smærri sjúkrahúsini fyr harvið at kunna varðveita landssjúkrahúsið sum høvuðssjúkrahús. Men kanska nettup hesin spurningurin er eitt gott barometur fyr, hvussu ringt tað er og verður at fremja nýggjar og øðrvísi sparingar og skerjingar í tí almenna sektorinum - um ella tá hesar fara at koma upp tal, ja kanska longu í sambandi við næstu figgjarlóg. Vit fáa rætt og slætt ikki politiskan meiriluta fyr teimum, so sterkur er lokalpolitikkurin í Føroyum, og so stóran týðning hevur hann sum tungan á vægskálini í næstan øllum samgongum. Skal hetta gerast sær ikki mætari út, enn at tað má koma sum harraboð úr Danmark. Og tá verður tað so lagt út sum upplýgging, men hvar hevur ikki verið upplýgging nú í longri tíð! So tá Olaf Olsen ikki skilur, at danir ikki hava sett krøv til føroyingar, so má tað vera út frá tí sannroynd, at okkara politikarar, tað veri seg í samgongu ella í andstöðu, eru ikki førir fyr at semjast um ein politik, sum miðjar móti at fáa sum mest burtur úr fæst krónum í tí almenna sektorinum. Skulu vit fleiri ferðir afturat til Danmarkar at biðja um stuðul el. so fer helst at koma tann dagur, tá danir ikki vilja ganga við til at stuðla dupultfunktiónum í okkara samfelag sum so rakstur av trimum sjúkrahúsum.

VERÐUR tað neyðugt at skerja meira í almenna sektorinum, so kann hetta ikki longur verða gjørt við plenuklipparimetoduni. Tá mugu vit til at hyggja eftir, hvørjar stovnar vit mugu og skulu varðveita so nøkunlunda heilskaparar og hvørjar vit kunnu vera fyrriuttan. Og her verður spurningurin um ein so peningakrevjandi stovn sum sjúkrahús-verkið úttan iva eitt av málunum at taka støðu til - ella í hvussu er umrøða, antin vit vilja tað ella ikki. Skulu vit varðveita tænastuna á verandi støði á øllum trimum sjúkrahúsum - skal hon

skerjast eins alla staðni ella skal hon skerjast mest á smærri sjúkrahúsum fyr harvið at varðveita eitt høvuðssjúkrahús - ella skulu sergreinar pilkast burtur úr høvuðssjúkrahúsinum fyr at verða ríknar av Ríkishospitalinum, sum onkur hevur verið inni á!!! Hetta eru spurningar, sum vit fyrr ella seinni verða noyðd at taka støðu til.

OG orsøkina til at vit nettup hava tikið sjúkrahúsverkið fram sum eitt dømi í hesum máli er tann einfalda, at her hava vit tryggjar stovnar, sum meira ella minni taka sær av somu uppgávu. Skulu hesir stovnar halda fram við virkseminum útfá einum sjónarmiði um at varðveita tænastustøðið og krøvini til trygdina í øllum hesum økjum? Ella er tað meira tungtvingandi, at her er talan um rætta hundi brand, bara nevni tú møguleikan fyr at skerja talið á desireraðum sjúkrahúsum her á landi ella broyta verandi politikk, soleiðis at satsað verður uppá at hava í hvussu er eitt gott sjúkrahús.

TÁ Olaf Olsen tekur spurningin um almenna sektorin upp í Føroyum og skýrir henda sjúkan, so kundi verið áhugavert at vent spurninginum til Olaf Olsen sjálfan, og spurt, um tað ikki heldur er okkara og hansara politiska skipan og harvið eisini flokkur Olafars, sum eru sjúk! Tí tað eru júst politisku flokkarnir, sum skulu og kunnu gera nakad fyr at broyta støðuna í landinum, og tá teir ikki megna hetta, so hava teir spælt fallit.

Áheitan á landsins myndugleikar frá Miðflokkinum:

Rúsdrekkasølurnar kring landið eiga at bíða

Alment er boðað frá, at fleiri rúsdrekkasølurnar nú skulu stovnstæt kring landið.

Tað tykist altavgerandi hjá myndugleikunum at gera tað so lætt sum gjørligt hjá folki at fáa fatur á rúsdrekka.

Miðflokkurin heldur hesa gongd verða skilaleysa og ikki minst í hesum dogum, har tað núandi arbeiðsloysi úttan iva hevur økt ávirkan á rúsdrekkanytsluna og sostatt tyngir um dagligdagin hjá mangari familju kring landið.

Grov provokation

At rúsdrekkasøla nú eisini verður sett á stovn í kommunu - Runavíkar kommunu - sum fyr stuttum segði nei til skeinkiloyvi, er einki minni enn ein grov provokation og vanvirkning av býráðnum, limum tess og tí folki, ið býr í hesi kommunu.

Hetta er einki minni enn at nær-demokratið verður skúgvad til viks, og er hetta av sonnum ein átaluverd atferð.

Um landsstýrið heldur tað verða so umráðandi, at hesar rúsdrekkasølur

verða settar á stovn - so átti landsstýrið at latið spurningin ferð út til fólkakvøðu í avvarðandi kommunum ella í hvussu so er lagt spurningin til bý/bygdaráðini aðrenn fleiri rúsdrekkasølur kring landið verða settar á stovn.

Tí er áheitan okkara á landsstýrið tann, at ætlanin um at stovnsa rúsdrekkasølur í Eysturoy, Suðuroy, Vágum og Sandi verður steðgað til í hvussu so er greiða fæst á støðuni hjá útbúgvunum á avvarðandi plássum til

spurningin um stovnstetan av rúsdrekkasølu.

Eydnuhjól við Gjógv

Ætlanin er at hava eydnuhjól til frama fyr samkomuhúsið við Gjógv tann 28. og 29. august 1993.

Í hesum sambandi taka vit fegin ímóti lutum og gávum, og kunnu tey, ið vilja stuðla okkum, venda sær til ein av niðanfyri standandi:

Olaf Friðheim, Ólavur Joensen, Sofus Johannesen, Kristian Jákup Joensen og Anna Joen-sen; 476 Gjógv, Laura Olsen, 640 Rituvík, Jóhanna D. Vang, 340 Kvívík.

Vit takka frammanundan.

Gjäär Samkomuhús